

[Stærmose.]

Vi har her i Tinget nedsat en parlamentarisk Kommission, der har den Opgave at undersøge Besættelsestidens Forhold for at kunne foretage Indstilling til Tinget om eventuel Rigsretssag mod Regeringsmedlemmer. Jeg er fuldkommen klar over, at Kommissoriet for denne parlamentariske Kommission ikke for Besættelsestidens Vedkommende omfatter andre end Ministre, men det er vel utænkeligt, at den parlamentariske Kommission, naar den skal beskæftige sig med den tidligere Stats- og Udenrigsminister Scavenius' Embedsførelse, da ikke ogsaa maa komme ind paa en lang Række Forhold, der berører Udenrigsministeriets høje Embedsmænd. Jeg vil derfor fremsætte den Anskuelse, at vi finder det ret uheldigt, at den højtærede Udenrigsminister har haft saa travlt med de paa-gældende Udnævnelser og Forflyttelser, at han har foregrebet Kommissionens Redegørelse paa disse Omraader. Det er Udnævnelser, der i hvert Fald for Direktør Svenningsens Vedkommende efter den højtærede Ministers egne Udtalelser lige saa godt kunde have ventet til senere eller i hvert Fald ikke behøvede at være foretaget i denne Omgang.

Jeg vil gerne sige, at vi fra vor Gruppe gør hvad vi kan ude paa Møder, og hvor vi ellers har Lejlighed til det, for i Befolkningen at opretholde Tilliden til den parlamentariske Kommissions Arbejde. Det er et temmelig vanskeligt Arbejde at gøre dette, fordi der raader en meget rodfæstet Mistillid til, at denne Kommission, sammensat at det nuværende Folketing, overhovedet er i Stand til at præstere et Stykke Arbejde af Værdi vedrørende Bedømmelsen af Besættelsestidens politiske Forhold. Vi har med de Erfaringer, vi selv fra vor Gruppes Side har haft i Kommissionen, hidtil kunnet hævde, at der ikke var nogen Grund til at nære denne Mistillid; der var tilstrækkelig gensidig Kontrol til, at denne parlamentariske Kommission kunde gøre et solidt og ordentligt Stykke Arbejde. Men det bliver naturligvis sværere at gøre dette Stykke Arbejde for at faa gennemført en loyal og redelig Udrensning paa de politiske og administrative Omraader, naar den højtærede Minister ved sine egne Dispositioner er med til at hemme Kommissionens Arbejde, som er afgørende nødvendigt, hvis vi skal kunne imødegaa de stærke øjeblikkelige Stemninger, som den højtærede Minister med Rette tager Afstand fra.

Jeg skal ikke gaa i Enkeltheder med Hensyn til de enkelte Embedsmænd, som

blev nævnt i den højtærede Udenrigsministers Redegørelse. Jeg kunde nok fremdrage en Del Eksempler paa en ret forbavsende Nidkærhed fra de udenrigsministerielle Embedsmænds Side, f. Eks. i de Metoder, der anvendtes fra København for at faa vore Diplomater i den fri Verden til at svigte Minister Kauffmann i 1941; men jeg vil lade den parlamentariske Kommission samle disse mange Sager op til en autoritativ Bedømmelse og en autoritativ Formulering.

Der er for mig ingen Tvivl om, at det er fuldkommen rigtigt, naar den højtærede Minister siger, at Embedsmændene har udført de Ordre, som de fik. Jeg vil endda som min Opfattelse sige det saadan, at Embedsmændene i alle de afgørende Dispositioner, og det gælder baade før den 29. August og efter den 29. August, har haft politisk Dækning. Der har været politisk Dækning bag ved Embedsmændene, og derfor er det ogsaa saadan, at det Opgør, som mange Kredse ønsker med Besættelsesperioden, ogsaa i den Sag, som vi her har fremme, maa blive til et politisk Opgør og kun i ganske enkelte Tilfælde et Opgør med Embedsmænd. Jeg finder imidlertid, at den højtærede Udenrigsminister har taget fejl og har ført nogle forkerte Dispositioner igennem ved simpelt hen at affærdige den Kritik, der er fremsat, som Udtryk for nogle Stemninger, som man ikke kan bøje sig for, uden at man kommer i betænkelig Nærhed af det uredelige. Det er nemlig saadan, at bag om den Kritik, der er rejst, ligger der en Anklage ude i vide Kredse. Det kan heller ikke lade sig gøre at affærdige denne Anklage eller disse Stemninger ved at betegne det som national Farisæisme. Der ligger en ganske bevidst Holdning bag ved den Kritik, som her er rejst, en Holdning, der for øvrigt i hele sit Indhold er en klar Protest mod det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch's Synspunkt, at man i et lille Land altid maa have Opportunismen i Højsædet, og at man i Diplomatiets kum kender til Nutid og hverken til Fortid eller til Fremtid.

Det Oprør, som Erklæringen af 8. Juli 1940 vakte i vort Folk i mange Kredse — et Oprør, som ikke er glemt —, er noget, der har en betydelig moralsk Kraft bag sig, og man har ikke uden videre Ret til at betegne dette Oprør som et Udtryk for hverken Uforstand, Naivitet eller national Farisæisme. Der var mange Mennesker, som dengang følte det meget beskæmmende, at man fra den Regerings Side, som ogsaa den højtærede Udenrigsminister paa det Tidspunkt var Medlem af, brugte saadanne Udtryk for